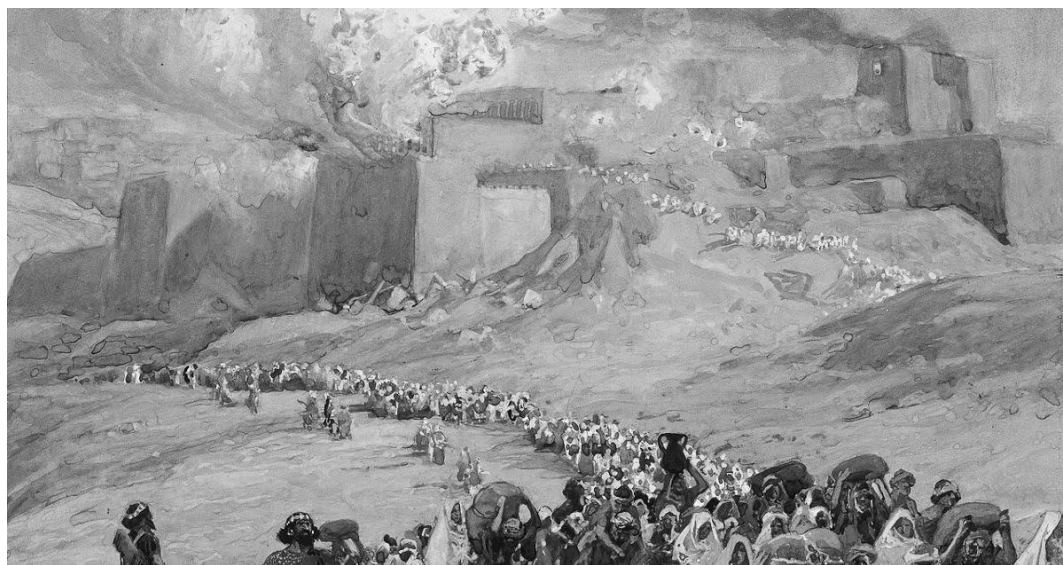


1. Spreekt de Bijbel zichzelf tegen?

Daarnet hebben we die twee stukken tekst uit de Bijbel gelezen: Psalm 137 en een gedeelte van Romeinen 12. En ik weet niet hoe u dat beleefd hebt, maar op mij komen die twee stukken zó ongelooflijk tegenstrijdig over! Psalm 137 eindigt met een afschuwelijke wens, één en al wraakzucht: 'Dochter van Babel, die verwoest zult worden, welzalig is hij die u uw misdaad vergelden zal, die u tegen ons begaan hebt. Welzalig is hij die uw kleine kinderen grijpen en tegen de rots verpletteren zal.' Ik durf het amper uit te spreken... En Romeinen 12 is totaal het omgekeerde. Vers 20: 'Als dan uw vijand honger heeft, geef hem te eten, als hij dorst heeft, geef hem te drinken, want door dat te doen, zult u vurige kolen op zijn hoofd hopen.' Dat laatste is een uitdrukking. 'U zult u vurige kolen op zijn hoofd hopen.' Dat wil zeggen: hij zal een hoofd als een boei krijgen, zo rood. Als jij je vijand gaat helpen, dan zal hij zich door de grond heen schamen. Twee totaal tegenovergestelde stukken tekst, uit diezelfde Bijbel. Hoe zit dat? Wat moeten we daarmee? Laten we die twee gedeeltes maar eens wat beter bekijken.



In 586 voor Christus werd de Joodse bevolking van het platgebrande Jeruzalem gedeporteerd naar Babel

2. De Bijbel is een eerlijk boek, óók over wraakgevoelens

Psalm 137 is geschreven door Joden die door de Babyloniërs waren weggevoerd naar Babel. Vers 1: 'Aan de rivieren van Babel, daar zaten wij, ook weenden wij als wij aan Sion dachten.' Het gaat hier over mensen die traumatische gebeurtenissen achter de rug hebben. Koning Nebukadnezar heeft Jeruzalem veroverd na een belegering die twee jaar lang heeft geduurd. Twee jaar lang hebben de mensen in de stad oog in oog gestaan met een leger dat erop uit is om hen gevangen te nemen, om vrouwen te verkrachten, om mensen gevangen als slaaf mee te nemen, om te martelen en te moorden. Twee jaar lang zit je als ratten in de val, en elke dag worden de voedselvoorraden kleiner. Er worden schansen gebouwd naar de muren toe, je ziet ze dichterbij komen. En je wéét het, natuurlijk: 'Dit houden wij niet vol.' Op een dag is het zover. Overal geschreeuw, gekerm, gekrijs. Gillende mensen, vuur, vlammen, mensen van wie de kleren in brand staan, je hoeft maar éven na te denken over wat er gebeurt in zo'n stad, en je hapt naar adem. Je wilt daar niet over nadenken. En dan die kinderen. Kleine kinderen, die worden opgepakt, en tegen de rotsen, tegen de muren te pletter geslagen...

Daar, aan de rivieren van Babel, zitten zwaar getraumatiseerde mensen. Dát is de situatie, en dan, op dat moment, is er dit gebed van een getraumatiseerd volk: 'HERE, denk aan de Edomieten, aan de dag dat Jeruzalem viel, toen zij zeiden: Haal neer, haal neer die stad, tot op haar fundament!' De Edomieten, dat was nota bene een broedervolk! De Edomieten stamden af van Ezau, de tweelingbroer van Jakob. En juist die Edomieten stonden toe te kijken, ze stonden erbij te juichen toen de bewoners van

Jeruzalem over de kling gejaagd werden. Ja, en dan komen die teksten, vers 8 en 9: 'Dochter van Babel, die verwoest zult worden, welzalig is hij die u uw misdaad vergelden zal, die u tegen ons begaan hebt. Welzalig is hij die úw kleine kinderen grijpen en tegen de rots verpletteren zal.' Zoals jullie dat bij óns gedaan hebben... laat het zó maar eens bij jullie gebeuren. Weet je, ik heb er moeite mee dat dit zo in de Bijbel staat, zo'n wraakzuchtige uitspraak. Te erg voor woorden... En toch, toch ben ik er ook blij mee. Want het laat zien hoe eerlijk de Bijbel is. Zou je zelf niet vol wraakgedachten zitten als jóúw kinderen op zo'n beestachtige manier waren vermoord? De Bijbel is geen boek vol met wereldvreemde, naïeve praatjes. In de Bijbel vind je geen roze wolken. Nee, de Bijbel is goudelijk en laat het rauwe leven zien. Dit is wat wij als mensen denken. En God heeft het blijkbaar zo gewild, dat dit in de Bijbel kwam, om te laten zien: 'Ik weet het! Ik weet wat jullie gedachten zijn. En ik haal ze in het licht.' Over vijandbeelden gesproken... Hier zie je een heel duidelijk vijandbeeld.

3. Leg de wraak in de handen van God

En toch, God zij dank, is dit niet het laatste wat de Bijbel zegt over vijanden, en over vijandbeelden. Want we hebben óók dat andere stuk gelezen, uit Romeinen 12. Daar is de boodschap precies andersom. Vers 14: 'Zegen wie u vervolgen. Zegen hen en vervloek hen niet.' En vers 17: 'Vergeld niemand kwaad met kwaad. Wees bedacht op wat goed is voor alle mensen.' Hoe kan het, dat die twee stukken zó tegengesteld zijn? Spreekt de Bijbel zichzelf tegen?

Nee, ik denk het niet. Want ook Paulus, de schrijver van de brief aan de Romeinen, aan de christenen in Rome, zegt niet dat je je wraakgevoelens moet inslikken, dat je ze maar moet

verdringen. Hij zegt zélf niet dat wraakgedachten op zichzelf fout zijn. De behoefte aan wraak is óók het verlangen naar recht. Nee, Paulus zegt iets anders, in vers 19: 'Wreek uzélf niet, geliefden, maar laat ruimte voor de toorn (dat is de toorn van God, de boosheid van God), want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, zegt de Here.' Paulus zegt dus: 'Als je wraakgevoelens hebt ten op zichte van iemand, koel dan je woede niet op die persoon, maar ga dan met die wraakgevoelens naar God toe. Zeg het állemaal tegen God, in je gebed. Leg het onrecht in Zijn handen en laat Hém als rechter optreden.'

4. God oordeelt rechtvaardig, maar geeft ook een kans op vergeving

En als je dát doet, wat gebeurt er dan? Is God een softe God, die helemaal niets doet met jouw wraakgevoelens, een God die het onrecht maar gewoon laat bestaan? Nee, zéker niet! God is een God van recht! Hij straft zéér zeker, en Hij straft bepaald niet soft. Dat kan al zijn in dit leven, maar zéker in het leven na de dood. Dan zal er een eindoordeel zijn, waarin God rechtspreekt. Máár...! Máár wat is nou het bijzondere van God? Vóórdát Hij oordeelt, vóórdát Hij straft, geeft Hij óók de daders van onrecht toch een kans op vergeving. Hoe doet Hij dat? Hij doet dat, doordat Hij Zélf de straf voor al het onrecht op Zich genomen heeft, in de Persoon van Jezus Christus. Jezus is naar deze aarde gekomen om de straf op Zich te nemen voor al het menselijk kwaad en onrecht. God laat het niet óngestraft, zeker niet! Maar wie gelooft in Jezus, mag het weten: 'Hij heeft die straf gedragen in mijn plaats, als het grote Offerlam, het Lam van God.' Dus als jij je wraakgevoelens en je schreeuw om recht bij God neerlegt, dan

zál Hij ook oordelen, rechtvaardig oordelen. Maar van Hem krijgt ieder mens een kans op vergeving, door te geloven in Jezus Christus. En als God nu zó genadig is voor ieder mens, óók voor jou, en óók voor die ander, zou jij dan die ander blijven haten? Zou jij dan blijven proberen om je vijand kapot te maken? Als je je concentreert op Jezus Christus als het Lam van God, dan ga je als vanzelf ook anders kijken naar andere mensen, zelfs naar je vijanden. En zo kom je dan inderdaad uit bij Romeinen 12: 20: 'Als dan uw vijand honger heeft, geef hem te eten, als hij dorst heeft, geef hem te drinken, want door dat te doen, zult u vurige kolen op zijn hoofd hopen.'

5. In het licht van Gods genade gebeuren wonderlijke dingen

Als we de geschiedenis overzien, zijn er vooral héél veel momenten geweest en héél veel situaties waarin mensen zélf wraak hebben genomen. En je kunt het nog steeds elke dag horen in het nieuws. Het gevolg is een spiraal van geweld, van haat en van wraak. Maar er zijn óók momenten geweest waarin deze boodschap, uit Romeinen 12, zichtbaar werd. Ik noem een voorbeeld.

De Duitse predikant Uwe Holmer werd geboren in 1929 in het oosten van Duitsland, dat toen nog één land was. Ná de oorlog, in 1950, besloten zijn ouders om te verhuizen naar het westelijke deel van Duitsland, omdat het oosten van Duitsland toen in handen van de Sowjet-Unie was gekomen. Maar Uwe verhuisde niet mee. Hij besepte heel goed dat het leven in Oost-Duitsland moeilijker zou worden dan in West-Duitsland, maar hij was bezig met zijn opleiding tot predikant en hij zei: 'In het oosten zullen predikanten harder nodig zijn dan in het westen.'

Oost-Duitsland ging inderdaad een vreselijke periode in, als de Deutsche Demokratische Republik, de DDR. Het IJzeren gordijn werd gebouwd en mensen die probeerden om de DDR te ontvluchten, werden zonder pardon doodgeschoten. Verantwoordelijk voor dit beleid was de leider van de DDR, Erich Honecker. Toen de boeren werden gedwongen om hun land op te geven voor de collectieve staatsboederijen, protesteerde Uwe Holmer hier krachtig tegen. Daardoor kwam hij in beeld bij de binnenlandse veiligheidsdienst, de Stasi. Die beschouwde hem als een onruststoker. Uwe Holmer en zijn gezin werden op allerlei manieren dwarsgezet. Zijn kinderen konden allemaal goed leren, maar de toegang tot de universiteit werd hun ontzegd. De familie Holmer merkte hoe de Stasi hen op allerlei manieren de voet dwars zette. Maar zij besloten om het in de handen van God te leggen, precies zoals Paulus het zegt in Romeinen 12. Op een

gegeven moment was Holmer aan het bidden voor de DDR-leider Erich Honecker. Hij dacht na over de grote macht die de communistische leider had, en hoe hij overal waar hij kwam werd geprezen, werd gevleid en toegejuicht, en hoe slecht dat voor zijn ziel moest zijn. 'Hij heeft hulp nodig,' dacht Holmer. 'Ik zou hem graag over het evangelie vertellen als ik de kans kreeg.' En toen, in 1989, viel de Berlijnse Muur. Erich Honecker werd beschuldigd van verraad, verduistering en machtsmisbruik. Hij kreeg huisarrest. Maar toen de overheid beslag ging leggen op alle eigendommen van de partij, had Honecker opeens geen huis meer. Hij stond op straat. Via zijn advocaat vroeg hij toen om onderdak aan de kerk, de Lutherse Kerk. En inderdaad: het waren ds. Uwe Holmer en zijn vrouw en kinderen die hem onderdak gaven. Tien weken lang verbleef het echtpaar Honecker bij hen in huis. Later zei Holmer dit: 'Ze waren een hulpeloos, nogal wanhopig stel. We hebben er lang over nagedacht, maar vonden dat we het nieuwe tijdperk niet met haat en minachting moesten beginnen, maar met verzoening.'

Erich en Margot Honecker werden diep gehaat door de bevolking. Voor het huis van Uwe Holmer stonden mensen te demonstreren met borden: 'Geen genade voor Honecker!' Ook Holmer zelf werd uitgesloten door de menigte. Na die tien weken vluchtte het echtpaar Honecker naar de Sowjet-Unie en later naar Chili. Daar zijn ze overleden. Voor zover bekend zijn ze niet gaan geloven. Intussen maakte de vergevingsgezindheid van ds. Uwe Holmer en zijn vrouw toch veel indruk op de Duitse bevolking. Drie jaar geleden is er een televisiefilm uitgekomen over het leven van Uwe Holmer: *Honecker und der Pastor*. Ds. Holmer zelf was blij met de film. Hij zei: 'Je moet nooit je politieke tegenstanders zo verachten, dat je later niet meer met hen kunt samenwerken.' Een jaar later, in 2023, is ds. Uwe Holmer overleden.

Vandaag gaat het over de vraag: 'Kun je politiek bedrijven zonder vijandbeelden?' Vanuit de Bijbel is daarop een duidelijk antwoord: vijandbeelden brengen ons niet verder. Een samenleving komt allen vérdere door bruggenbouwers, zowel in het parlement als gewoon: in je straat, op de werkvloer, in families. Want ook God Zélf zoekt altijd mensen weer op, ook mensen die schuldig staan. Hij gaf Zijn Zoon, Jezus Christus, als het Lam van God, om de schuld te dragen en zo voor ons weer wegen te openen: naar God en naar elkaar. En waar wegen worden geopend, waar mensen elkaar ontmoeten in het licht van Gods genade, daar gebeuren bijzondere dingen, wonderlijke dingen, dingen die niemand ooit had verwacht. Amen.

Reageren? Bel of mail René van Loon, 010-4426280, renevanloon@samaritaan.org



Word Vriend van de Laurenskerk!

Wilt u ook een bijdrage leveren aan het behoud van dit unieke monument voor Rotterdam en het mede mogelijk maken dat de Laurenskerk een actieve en bijzondere rol in Rotterdam blijft spelen? Voor een minimaal bedrag van € 25,- per jaar bent u al lid van de Vereniging van Vrienden van de Grote of Sint Laurenskerk. Ook kunt u een partnerlidmaatschap afsluiten. De minimale bijdrage hiervoor is € 10,-.

Als welkomstgeschenk ontvangen nieuwe leden een CD en de laatste nieuwsbrief en de maandagenda. Leden ontvangen reductie op activiteiten georganiseerd door de Stichting Laurenskerk en minimaal één keer per jaar vindt er een speciale 'vriendenactiviteit' plaats. Daarnaast hebben vrienden gratis toegang tot de tentoonstelling met gebruik van audioguide. Dit allemaal op vertoon van uw persoonlijke vriendenpas, die u ontvangt nadat uw eerste bijdrage binnen is.

Neem een folder mee bij de ingang van de kerk of ga naar <https://laurensskerkrotterdam.nl/vriend-van-de-laurensskerk/>

Geef je op voor de Alpha-cursus!

Wilt u, wil jij meer weten over het christelijk geloof? Volg dan de Alpha-cursus! Deze cursus is wereldwijd al door meer dan 25 miljoen mensen gevolgd. Tijdens tien avonden word je wegwijs gemaakt in de Bijbel en het christelijk geloof. De eerstvolgende Alpha-Cursus start in september. Info en opgave: Frank Bolks, alpha.opstandingskerk@gmail.com.